

Το νέο πλαίσιο αρχών για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας: μια συστηματική επισκόπηση

ΤΟΥ **ΧΡΗΣΤΟΥ ΒΛ. ΓΚΟΡΤΣΟΥ***

Επίκουρου Καθηγητή Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου, Γενικού Γραμματέα Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το πλαίσιο αρχών για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (πρακτική γνωστή στην αγγλική ορολογία ως “money laundering” και στην ελληνική ως «ξέπλυμα χρήματος») και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας καθορίζεται πλέον, από το Νοέμβριο του 2006, στην ομώνυμη απόφαση 231/4/13.10.2006 (εφεξής απόφαση) της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος¹, η οποία συμπληρώνει, ως Παράρτημα 4, την ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006², σχετικά με το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων.

Η απόφαση, η οποία χωρίζεται σε δέκα κεφάλαια και περιέχει τρεις πίνακες³, τροποποιεί σε σημαντικό βαθμό το καθεστώς που ίσχυε από το 2004 βάσει της Εγκυκλίου Διοίκησης της Τράπεζας της Ελλάδος 16/2.8.2004, η οποία καταργήθηκε. Η τροποποίηση αυτή κρίθηκε

* Επιθυμώ να εκφράσω θερμές ευχαριστίες στον κ. Βασίλη Παναγιωτίδη για ιδιαίτερα χρήσιμες παρατηρήσεις επί του κειμένου. Λάθη ή παραλείψεις βαρύνουν αποκλειστικά τον γράφοντα.

¹ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, ΦΕΚ Β 1626.

² ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, ΦΕΚ Α 59.

³ Ο Πίνακας υπ' αριθμ. ΙΙΙ, λόγω του περιεχομένου του (τυπολογία ύποπτων συναλλαγών ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας) κρίθηκε σκόπιμο να μη δημοσιευθεί στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

αναγκαία στο μέτρο που η Εγκύκλιος Διοίκησης 16/2.8.2004, αν και αποτέλεσε μια έγκαιρη –για το χρονικό σημείο υιοθέτησής της, δηλαδή πριν την ενσωμάτωση της 2ης Κοινοτικής Οδηγίας⁴ στο ελληνικό δίκαιο– και συστηματική προσέγγιση των βασικών αρχών για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας:

- δεν ανταποκρινόταν πλέον στα σύγχρονα δεδομένα λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο ομίλων, ενώ
- δεν λάμβανε, εκ των πραγμάτων, υπόψη τις σημαντικές τροποποιήσεις που επήλθαν στο ρυθμιστικό πλαίσιο της συγκεκριμένης θεματικής κατά το διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοσή της.

Οι αυξημένες απαιτήσεις που εισάγονται σε ό,τι αφορά ιδίως τις διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών, της επίδειξης δέουσας επιμέλειας και της προσέγγισης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο, αποτελούν τρεις από τους σημαντικότερους νέους άξονες του πλαισίου αρχών που καθορίζονται με την απόφαση.

Οι ρυθμίσεις που καθιερώνονται με την απόφαση 231/4/13.10.2006 μπορούν συστηματικά να ενταχθούν σε δύο κύριες κατηγορίες:

- εκείνες που καθορίζουν τις βασικές αρχές και τα κριτήρια προσέγγισης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο⁵, και
- εκείνες που αναφέρονται στην υλοποίηση επαρκών πληροφοριακών συστημάτων για τη διαρκή παρακολούθηση και αντιμετώπιση του κινδύνου και τις αρμοδιότητες της μονάδας κανονιστικής συμμόρφωσης⁶.

Στόχος του παρόντος άρθρου είναι η συστηματική επισκόπηση του περιεχομένου της νέας απόφασης και η ανάδειξη των σημαντικότερων τροποποιήσεων που επήλθαν με αυτή σε σχέση με το προηγούμενο καθεστώς. Για το σκοπό αυτό εξετάζονται:

- η επίδραση στη διαμόρφωση της απόφασης του σχετικού διεθνούς και ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου (υπό 1),
- το πεδίο εφαρμογής της απόφασης (υπό 2),
- το πλαίσιο αρχών και η υιοθέτηση αποτελεσματικών διαδικασιών για τη διαρκή παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών (υπό 3),

⁴ Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Δεκεμβρίου 2001 για την τροποποίηση της Οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ΕΕ L 344, 28.12.2001, σελ. 76.

⁵ Απόφαση 231/4/13.10.2006, κεφάλαια 1, 2, 3 και 5, παρ. 5.1.

⁶ *Ibid*, κεφάλαια 2, παρ. 2.3. και 4 έως 9.

- τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης (υπό 4),
- η εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού (υπό 5), και
- οι λοιπές διατάξεις και οι πίνακες της απόφασης (υπό 6).

1. Το διεθνές και ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο

Τόσο σε διεθνές όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο συναντώνται ειδικές νομικές πράξεις αναφορικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας⁷. Οι νομικές πράξεις και τα πρότυπα αυτά, έκδοσης μεταγενέστερης της Εγκυκλίου Διοίκησης 16/2.8.2004, έχουν ληφθεί σε μεγάλο βαθμό υπόψη σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο της απόφασης και υπαγορεύουν αρκετές από τις διατάξεις της. Ειδικότερα:

(α) Ο κύριος φορέας από τον οποίο εκπορεύονται οι κανόνες του διεθνούς δικαίου⁸ για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force, στη συνέχεια η “FATF”). Ο εν λόγω φορέας, ο οποίος δεν είναι διεθνής οργανισμός και υποστηρίζεται γραμματειακά από τον ΟΟΣΑ, συστάθηκε το 1989, μετά από πρωτοβουλία των αρχηγών των κρατών-μελών του G-7 κατά τη διάρκεια της ετήσιας Συνόδου του στο Παρίσι. Μέλη της FATF είναι 31 κράτη (στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα επτά ιδρυτικά κράτη του G-7 και η Ελλάδα), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Συνεργασίας του Περσικού Κόλπου.

Το έργο της FATF συνίσταται στην καθιέρωση διεθνών προτύπων που στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της αφορούσαν αποκλειστικά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, τώρα πλέον όμως αφορούν και την καταστολή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για την επίτευξη του σκοπού της:

⁷ Για μια λεπτομερέστερη ανάλυση του διεθνούς και κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την ενσωμάτωσή του στην ελληνική έννομη τάξη βλέπε, Χ.Β. Γκόρτοσος, «Το διεθνές και κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και η ενσωμάτωσή του στην ελληνική έννομη τάξη», Δελτίο ΕΕΤ, Δ' Τρίμηνο 2005, αριθμός τεύχους 43.

⁸ Οι κανόνες που παράγουν οι διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί και fora στο πλαίσιο της λειτουργίας τους διακρίνονται με βάση τη δεσμευτικότητά τους:

- σε κανόνες με νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα που αφορούν σχεδόν αποκλειστικά την εσωτερική λειτουργία τους, και
- σε συστάσεις και κανόνες εν γένει «ήπιου διεθνούς οικονομικού δικαίου» (soft international economic law), είτε γενικής εφαρμογής (με τη μορφή προτύπων καλής συμπεριφοράς), είτε προς συγκεκριμένους αποδέκτες.

Στη δεύτερη αυτή κατηγορία εμπίπτουν οι κανόνες διεθνούς δικαίου που εκπορεύονται από την FATF (όπως και από την κατωτέρω αναφερόμενη Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία). Βλέπε σχετικά Στεφάνου – Γκόρτοσος (2005), Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 3-5.

- ως προς το πρώτο σκέλος, εξέδωσε το 1990 **40 Συστάσεις** “*Forty Recommendations on Money Laundering*”⁹, οι οποίες ισχύουν σήμερα όπως διαμορφώθηκαν μετά την τροποποίησή τους το 1996 και το 2003, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα εν τω μεταξύ στις πρακτικές και μεθόδους νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και να υπάρξει πρόνοια για την αντιμετώπιση μελλοντικών κινδύνων,
- ως προς το δεύτερο σκέλος, εξέδωσε το 2001 **9 Ειδικές Συστάσεις** “*Nine Special Recommendations on Terrorist Financing*”¹⁰, οι οποίες ισχύουν σήμερα όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν (με την έκδοση και ένατης) το 2004.

(β) Περαιτέρω, σε διεθνές επίπεδο η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, στο πλαίσιο ενός εκ των επικουρικών της στόχων, έχει διατυπώσει κατά καιρούς τις θέσεις της σε θέματα πρόληψης της χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και καταστολής της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, με στόχο την προώθηση της ομοιομόρφης ερμηνείας και αντιμετώπισης από τις εθνικές εποπτικές αρχές-μέλη της των βασικών ζητημάτων που ανακύπτουν. Στο πλαίσιο αυτό εκδόθηκε, μεταγενέστερα της Εγκυκλίου Διοίκησης 16/2.8.2004, η έκθεση με τίτλο “*Consolidated KYC (Know Your Customer) Risk Management*”¹¹, η οποία περιέχει διεξοδικές αρχές αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου στο πλαίσιο της ακολουθούμενης διαδικασίας αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών.

(γ) Το ισχύον κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας βασίζεται σε τέσσερις νομικές πράξεις:

- την Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας¹²,
- την Οδηγία 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής, της 1ης Αυγούστου 2006, για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τον ορισμό του «πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου»

⁹ Οι 40 Συστάσεις, καθώς και τα ερμηνευτικά τους κείμενα, είναι δημοσιευμένες στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

www.fatf-gafi.org/

¹⁰ Οι εννέα Ειδικές Συστάσεις, καθώς και τα ερμηνευτικά τους κείμενα, είναι δημοσιευμένες στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

www.fatf-gafi.org/

¹¹ Οκτώβριος 2004.

¹² ΕΕ L309, 25.11.2005, σελ. 15.

και τα τεχνικά κριτήρια για την εφαρμογή της απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και την εφαρμογή της εξαίρεσης σε περιπτώσεις άσκησης χρηματοπιστωτικής δραστηριότητας σε περιστασιακή ή πολύ περιορισμένη βάση¹³,

- τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών¹⁴, και
- την Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2001 για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος¹⁵.

Η Οδηγία 2005/60/ΕΚ (εφεξής 3η Οδηγία), η οποία θα πρέπει να ενσωματωθεί στην έννομη τάξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έως την 15η Νοεμβρίου 2007, ενσωματώνει στο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο τις αναθεωρημένες 40 Συστάσεις του 2003 και ορισμένες από τις Ειδικές Συστάσεις της FATF. Η Οδηγία αυτή αντικατέστησε πλήρως την Οδηγία 91/308/ΕΟΚ¹⁶, όπως αυτή ίσχυε μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν με την Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Δεκεμβρίου 2001¹⁷.

Η Οδηγία 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής, η οποία θα πρέπει επίσης να ενσωματωθεί στην έννομη τάξη των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έως την 15η Νοεμβρίου 2007, ρυθμίζει ορισμένα μέτρα εφαρμογής της βασικής Οδηγίας 2005/60/ΕΚ¹⁸.

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1781/2006, ο οποίος ισχύει από 1η Ιανουαρίου 2007, ενσωματώνει στο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο την Ειδική Σύσταση υπ' αριθμ. 7 (SR VII) της FATF, η οποία αφορά τις πληροφορίες που πρέπει να συνοδεύουν τον πληρωτή μιας μεταφοράς χρηματικού ποσού (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και αριθμό λογαριασμού) σε οποιοδήποτε νόμισμα και οποιαδήποτε χώρα, από και προς πάροχο υπηρεσιών πληρωμών εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, με την Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ τα κράτη-μέλη κλήθηκαν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να μη διατυπώνουν ούτε να διατηρούν επιφυλάξεις όσον αφορά τα άρθρα 2 και 6 της Σύμβασης του Στρασβούργου (μέτρα δήμευσης και

¹³ ΕΕ L214, 4.8.2006, σελ. 29.

¹⁴ ΕΕ L345, 8.12.2006, σελ. 1.

¹⁵ ΕΕ L 182, 5.7.2001, σελ. 1. Νομική βάση αυτής της πράξης είναι τα άρθρα 31 (στοιχεία α, γ και ε) και 34 (παρ. 2, στοιχείο β) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

¹⁶ ΕΕ L 166, 28.6.1991, σελ. 77.

¹⁷ ΕΕ L 344, 28.12.2001, σελ. 76.

¹⁸ Βλέπε ανωτέρω την υποσημείωση αρ. 13.

αδικήματα σχετικά με τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, αντίστοιχα)¹⁹. Καθιερώθηκαν επίσης διατάξεις σε σχέση με τις επιβαλλόμενες από τα κράτη-μέλη κυρώσεις επί των εγκλημάτων της παρ. 1 του άρθρου 6 της εν λόγω Σύμβασης, της δήμευσης περιουσιακών στοιχείων αξίας αντίστοιχης προς εκείνη των προϊόντων του εγκλήματος, καθώς και τον τρόπο αντιμετώπισης των αιτήσεων αμοιβαίας συνδρομής²⁰.

(δ) Καταληκτικά, αν και δεν εντάσσεται αμιγώς στην έννοια του διεθνούς και ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου, δεν θα πρέπει να διαφύγει της προσοχής μας η επίδραση που άσκησε στη διαμόρφωση της απόφασης η έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2006, για την αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας (Financial System Stability Assessment - FSSA)²¹.

2. Πεδίο εφαρμογής

Στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης υπάγονται όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που έχουν έδρα στην Ελλάδα, καθώς και τα υποκαταστήματα στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή και εκτός αυτού.

Η απόφαση εφαρμόζεται επίσης στα χρηματοδοτικά ιδρύματα που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας και εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος. Ωστόσο, η Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος δύναται, κατ' εφαρμογή της εξουσιοδότησης του κεφαλαίου VII της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, να προσαρμόσει την έκταση ορισμένων υποχρεώσεων σε κατηγορίες χρηματοπιστωτικών οργανισμών με βάση την αρχή της αναλογικότητας²².

Ειδική πρόβλεψη γίνεται για τα υποκαταστήματα στην αλλοδαπή των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν έδρα στην Ελλάδα²³. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφ. ΙΙΙ και κεφ. Vγ της ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να εφαρμόζουν σε επίπεδο ομίλου²⁴

¹⁹ Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ, άρθρο 1.

²⁰ *Ibid*, άρθρα 2-4.

²¹ IMF, "Greece: Financial System Stability Assessment, including Reports on the Observance of Standards and Codes on the following topics, Banking Supervision, Insurance Supervision, Securities Regulation, and Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism", 6 Ιανουαρίου 2006. Η έκθεση του ΔΝΤ είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sct/2006/cr0606.pdf>

²² Απόφαση 231/4/13.10.2006, Εισαγωγή.

²³ *Ibid*, Κεφάλαιο 6, παρ. 6.3.

²⁴ Με την επιφύλαξη, σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 10 του ν. 2331/1995 όπως ισχύει, των Αποφάσεων του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών με τις οποίες θα ορίζεται η νομική έννοια του ομίλου και τα κριτήρια προσδιορισμού της μεγαλύτερης εταιρείας κάθε ομίλου.

πολιτικές, διαδικασίες και ελέγχους για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και να ενημερώνουν την Τράπεζα της Ελλάδος για τυχόν αποκλίσεις της νομοθεσίας στη χώρα υποδοχής.

Στη συνέχεια του παρόντος άρθρου τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης θα αναφέρονται ως εποπτευόμενα ιδρύματα (Ε.Ι.).

3. Πλαίσιο αρχών και υιοθέτηση αποτελεσματικών διαδικασιών διαρκούς παρακολούθησης λογαριασμών και συναλλαγών

3.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Οι ρυθμίσεις του πλαισίου αρχών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και η υιοθέτηση αποτελεσματικών διαδικασιών διαρκούς παρακολούθησης λογαριασμών και συναλλαγών, οι οποίες επιφέρουν σημαντικές αλλαγές σε σχέση με την Εγκύκλιο Διοίκησης 16/2.8.2004, περιλαμβάνονται στα κεφάλαια 1, 2 και 3 της απόφασης. Εκεί καθορίζονται διεξοδικά οι ακολουθούμενες από τα εποπτευόμενα ιδρύματα διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών τους, η εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών αποδοχής νέων πελατών και κατηγοριοποίησής τους με βάση τον κίνδυνο, καθώς και οι προϋποθέσεις ανάθεσης σε ενδιάμεσους ή τρίτα πρόσωπα της διαδικασίας αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη.

3.2. Διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας των πελατών και επίδειξης δέουσας επιμέλειας

Με την απόφαση εισάγονται τρεις βασικές υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς:

- Απαγορεύουν το άνοιγμα και την τήρηση μυστικών και ανώνυμων λογαριασμών ή λογαριασμών που δεν εμφανίζονται με το πλήρες όνομα του δικαιούχου του λογαριασμού σύμφωνα με τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας.
- Απαιτούν την αναγνώριση και πιστοποίηση της ταυτότητας των συναλλασσομένων (α) κατά τη σύναψη κάθε είδους συμβάσεων²⁵ και (β) κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε συναλλαγής²⁶, το ποσό της οποίας είναι ισότιμο των 15.000 ευρώ τουλάχιστον, είτε διενεργείται με μια πράξη, είτε με περισσότερες που γίνονται την ίδια ημέρα ή ανάγονται στην ίδια έννομη σχέση.
- Οφείλουν να ζητούν από τον πελάτη, φυσικό ή νομικό πρόσωπο²⁷, εκείνα τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητάς του που είναι δύσκολο να παραποιηθούν ή να αποκτηθούν με παράνομο τρόπο, ανεξάρτητα από τον τύπο του τραπεζικού λογαριασμού ή των υπηρεσιών που παρέχονται²⁸.

Τέλος, τα εποπτευόμενα ιδρύματα που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης διασφαλίζουν ότι τα στοιχεία ταυτότητας των πελατών τους ενημερώνονται πλήρως καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης.

²⁵ Όπως ενδεικτικά αίτηση ενοικίασης τραπεζικής θυρίδας ή άνοιγμα κοινού λογαριασμού.

²⁶ Όπως για παράδειγμα συναλλασσόμενος που ενεργεί για λογαριασμό τρίτου φυσικού προσώπου.

²⁷ Ειδικά για τις υποχρεώσεις διαφάνειας που θα πρέπει να ακολουθούν, στο πλαίσιο των όσων ορίζει η 3η κοινοτική Οδηγία, τα πιστωτικά ιδρύματα κατά την ταυτοποίηση των νομικών προσώπων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει από τις αρχές Ιανουαρίου 2007 σχετική μελέτη κόστους-ωφελειών. Η εν λόγω μελέτη αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος Μαρτίου.

²⁸ Ιδιαίτερης επισήμανσης χρήζει το γεγονός ότι η επέκταση των εγγράφων πιστοποίησης της ταυτότητας που ενδεικτικά μπορούν πλέον να χρησιμοποιήσουν τα εποπτευόμενα ιδρύματα (π.χ. πρόσφατος λογαριασμός οργανισμού κοινής ωφελείας, βεβαίωση του εργοδότη, εκκαθαριστικό σημείωμα οικονομικής εφορίας, επαγγελματική ταυτότητα κ.λπ.) κάλυψε την αναντιστοιχία που υπήρχε στο άρθρο 4, παρ. 1 του νόμου 2331/1995, όπως ισχύει, μεταξύ των απαιτούμενων στοιχείων ταυτότητας που οφείλουν να συλλέγουν τα εποπτευόμενα ιδρύματα και των εγγράφων πιστοποίησης που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν (δηλαδή δελτίο αστυνομικής ταυτότητας, διαβατήριο ή άλλο δημόσιο έγγραφο).

3.3. Προσέγγιση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας με βάση τον κίνδυνο

Σύμφωνα με την ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006²⁹ θα πρέπει να υφίστανται πολιτική και διαδικασίες αντίστοιχες με τον κίνδυνο κάθε πελάτη ή/και συναλλαγής. Βάσει της απόφασης³⁰, η οποία εξειδικεύει τις σχετικές διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, η πολιτική αυτή εκφράζεται με τη διαβάθμιση των πελατών σε τρεις τουλάχιστον κατηγορίες κινδύνου (α) χαμηλού, (β) κανονικού και (γ) υψηλού, και βασίζεται σε κριτήρια τα οποία αντανακλούν τις πιθανές αιτίες κινδύνων³¹. Η διαβάθμιση συνοδεύεται με αντίστοιχα μέτρα επιμέλειας, περιοδικής παρακολούθησης και ελέγχων που διαφοροποιούνται κατά κατηγορία πελατών ή/και συναλλαγών, ώστε να είναι σε θέση το Ε.Ι. να αποφασίσει εάν θα συνεχίσει ή θα διακόψει την επιχειρηματική σχέση.

Επιπλέον, τα εποπτευόμενα ιδρύματα οφείλουν να υιοθετήσουν, μέχρι την 31η Μαΐου 2007, επαρκή πληροφοριακά συστήματα και αποτελεσματικές διαδικασίες για τη διαρκή παρακολούθηση λογαριασμών και συναλλαγών, προκειμένου να ανιχνεύονται, να παρακολουθούνται και να αξιολογούνται συναλλαγές και πελάτες υψηλού κινδύνου.

Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή και ευρωπαϊκή εμπειρία³², η απόφαση καταγράφει τις κατ' ελάχιστον κατηγορίες υψηλού κινδύνου (ανά πελάτη, συναλλαγή, χώρα ή γεωγραφική περιοχή) για τις οποίες τα εποπτευόμενα ιδρύματα υποχρεούνται να επιδεικνύουν *αυξημένη δέουσα επιμέλεια* ως προς τη διαβάθμιση των πελατών, επαναξιολογώντας τουλάχιστον ετησίως τους πελάτες και τη συναλλακτική τους σχέση. Οι κατ' ελάχιστον κατηγορίες υψηλού κινδύνου αφορούν ειδικότερα τα εξής:

- λογαριασμούς πελατών μη κατοίκων,
- λογαριασμούς πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων τρίτων χωρών, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- λογαριασμούς εταιρειών με ανώνυμες μετοχές,
- λογαριασμούς υπεράκτιων εταιρειών και εταιρειών ειδικού σκοπού,

²⁹ ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, Κεφάλαιο ΙΙ, παρ. 14.1-14.3.

³⁰ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.1.

³¹ Ενδεικτικές παράμετροι ενός συστήματος αξιολόγησης και διαβάθμισης του κινδύνου αναφέρονται στο Κεφάλαιο 2, παρ. 2.2. της απόφασης 231/4/13.10.2006.

³² Συστάσεις 6, 7, 8 και 11 της FATF, άρθρο 13 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ, και άρθρο 2 της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής.

- λογαριασμούς ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα,
- λογαριασμούς διαχείρισης χαρτοφυλακίου σημαντικών πελατών,
- συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη,
- διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης με τρίτες χώρες, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, και
- συναλλαγές από και προς χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF.

Τέλος, προβλέπονται οι προϋποθέσεις³³ για την εφαρμογή μέτρων *απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας* ως προς τον πελάτη, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 11 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ³⁴, η δυνατότητα κατάρτισης από τα εποπτευόμενα ιδρύματα «Πίνακα Εξαιρέσεων», στον οποίο θα καταχωρούνται οι πελάτες τους των οποίων η οικονομική δραστηριότητα δικαιολογεί μεγάλο αριθμό συναλλαγών³⁵, και ο προσδιορισμός κριτηρίων ως προς τα χαρακτηριστικά πελατών και συναλλαγών μη αποδεκτού κινδύνου³⁶.

3.4. Εφαρμογή της διαδικασίας δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη

Ακολουθώντας τις διατάξεις του διεθνούς και ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου³⁷, η απόφαση ρυθμίζει τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες τα εποπτευόμενα ιδρύματα μπορούν να αναθέτουν σε ενδιάμεσους ή τρίτα πρόσωπα³⁸ τη διενέργεια της διαδικασίας αναγνώρισης και πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη, με την επίδειξη της απαιτούμενης στις συναλλαγές επιμέλειας και υπό τον όρο ότι την τελική ευθύνη για την αναγνώριση και πιστοποίηση της ταυτότητας θα φέρει το εποπτευόμενο ίδρυμα³⁹.

³³ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.5.

³⁴ Τα μέτρα εφαρμογής του άρθρου 11, παρ. 2 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ (άρθρο 3 της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής), δεν ελήφθησαν υπόψη στην απόφαση.

³⁵ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.6.

³⁶ *Ibid*, Κεφάλαιο 2, παρ. 2.7.

³⁷ Σύσταση 9 της FATF και άρθρα 14 έως 19 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ.

³⁸ Σύμφωνα με την απόφαση ως «τρίτα πρόσωπα» νοούνται τα εποπτευόμενα ιδρύματα τα οποία εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης ή αντίστοιχα ιδρύματα που βρίσκονται σε τρίτη χώρα, εφόσον (α) υπόκεινται σε υποχρεωτική καταχώριση αναγνωρισμένη από το νόμο, (β) εφαρμόζουν μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και μέτρα φύλαξης αρχείων, και (γ) υπόκεινται σε εποπτεία.

³⁹ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 3.

4. Καθήκοντα και αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης

4.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Στο Κεφάλαιο V, ενότητα Γ της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006 ρυθμίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης που οφείλουν να έχουν τα πιστωτικά ιδρύματα υπό προϋποθέσεις⁴⁰. Ένα από τα ειδικότερα καθήκοντα της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης⁴¹ είναι να διασφαλίζει ότι το πιστωτικό ίδρυμα συμμορφώνεται με το κανονιστικό πλαίσιο που σχετίζεται με την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο επικεφαλής μπορεί, κατά την κρίση του πιστωτικού ιδρύματος, και για λόγους αποτελεσματικότητας ή κόστους/οφέλους να αναλαμβάνει και τις ειδικές θεσμικές αρμοδιότητες στον τομέα αυτό κατά τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία⁴², να εισηγείται μέτρα ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των υποχρεώσεων και να λειτουργεί ως σημείο επικοινωνίας, για τα θέματα ευθύνης του, με τις αρμόδιες αρχές και τα αρμόδια όργανα της Τράπεζας της Ελλάδος, παρέχοντας τις αναγκαίες πληροφορίες.

4.2. Τήρηση αρχείου⁴³

Με την απόφαση καθιερώνονται τρεις βασικές υποχρεώσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα και τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς:

- η τήρηση για πέντε τουλάχιστον χρόνια, εκτός αν επιβάλλεται από διάταξη νόμου η τήρησή τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, των στοιχείων σχετικά με τις συμβάσεις και συναλλαγές,
- η διασφάλιση παροχής μιας σειράς πληροφοριών προς την Εθνική Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες⁴⁴ (εφεξής «Εθνική Αρχή»), και

⁴⁰ Υποχρέωση σύστασης αυτής της Μονάδας καθιερώνεται εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα έχει εισαγάγει τις μετοχές του σε οργανωμένη αγορά ή το εντός και εκτός ισολογισμού ενεργητικό του υπερβαίνει το ποσό των 10 δισ. ευρώ ή διατηρεί θυγατρικές εταιρείες ή υποκαταστήματα στο εξωτερικό. Εναλλακτικά, οι αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης μπορούν να ανατίθενται σε εξουσιοδοτημένους προς τούτο υπαλλήλους, μετά από έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος.

⁴¹ ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, Κεφάλαιο V, ενότητα Γ, παρ. 5.7.

⁴² Νόμος 2331/1995, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 3424/2005, Εγκύκλιος ΤτΕ 16/2.8.2004, όπως εκάστοτε ισχύει.

⁴³ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 4, παρ. 4.1-4.3.

⁴⁴ Γνωστή και ως «Επιτροπή του άρθρου 7» του νόμου 2331/1995.

- η φύλαξη των στοιχείων και εγγράφων που σχετίζονται με έρευνες οι οποίες είναι σε εξέλιξη μέχρις ότου η Εθνική Αρχή επιβεβαιώσει ότι η διερεύνηση έχει ολοκληρωθεί και η υπόθεση έχει κλείσει⁴⁵.

4.3. Εντοπισμός, χειρισμός και αναφορά ύποπτων συναλλαγών⁴⁶

Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης και ειδικότερα το αρμόδιο στέλεχος για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁴⁷ οφείλουν να εξετάζουν με τη δέουσα επιμέλεια κάθε ύποπτη και ασυνήθη συναλλαγή που από τη φύση της μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα⁴⁸.

Εφόσον, μετά την εξέταση των συναλλαγών αυτών, υφίστανται αμφιβολίες ως προς τη νόμιμη προέλευση των κεφαλαίων, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 4, παρ. 10, του νόμου 2331/1995, όπως ισχύει. Επιπλέον, οι αναφορές προς την Εθνική Αρχή πρέπει να περιλαμβάνουν συγκεκριμένα στοιχεία, ενώ οι αναφορές των υπαλλήλων, καθώς και οι αναφορές που εκδίδονται από τα πληροφοριακά συστήματα των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, τηρούνται σε ειδικό φάκελο και φέρουν ημερομηνία και υπογραφή των υπαλλήλων⁴⁹.

Τέλος, προβλέπονται τα κατ' ελάχιστον καθήκοντα του αρμόδιου στελέχους για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και καθορίζονται οι κατάλληλες διαδικασίες και τα πρότυπα αναφορών των ύποπτων συναλλαγών προς την Εθνική Αρχή, σε εφαρμογή των αρχών του Κεφαλαίου V, ενότητα Γ παρ. 5.7. και 5.8. της ΠΔΤΕ 2577/2006.

⁴⁵ Σύμφωνα με την παράγραφο 4.3., εδάφιο β) της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, η τήρηση του αρχείου μπορεί να γίνεται και με άλλες μορφές, εκτός από την τήρηση των πρωτοτύπων εγγράφων, π.χ. σε ηλεκτρονική μορφή.

⁴⁶ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 5, παρ. 5.1 και 5.2.

⁴⁷ Σύμφωνα με την παράγραφο 5.1.4., εδάφιο α) της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, τα εποπτευόμενα ιδρύματα οφείλουν να ενημερώνουν την Τράπεζα της Ελλάδος για την ταυτότητα των προσώπων που ασκούν τα καθήκοντα του Αρμόδιου Στελέχους για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και για κάθε μεταβολή της.

⁴⁸ Σύμφωνα με την παράγραφο 5.1., εδάφιο β) της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006 ως ασυνήθης νοείται η συναλλαγή που δεν έχει προφανή οικονομικό ή νόμιμο σκοπό. Ως ύποπτη συναλλαγή νοείται εν γένει εκείνη που μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ασυμβίβαστη με τις γνωστές και νόμιμες εργασίες του πελάτη ή τις προσωπικές του δραστηριότητες ή με το συννηθισμένο κύκλο εργασιών του συγκεκριμένου λογαριασμού.

⁴⁹ Σύμφωνα με την παράγραφο 5.3. της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006 οι αναφορές μπορούν να τηρούνται σε ηλεκτρονικά αρχεία υπό την προϋπόθεση ότι θα πληρούν όρους ελεγχόμενης πρόσβασης, χρήσης κωδικού ταυτοποίησης χρήστη (user id) και ημερομηνίας.

4.4. Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας⁵⁰

Με τις διατάξεις του έκτου κεφαλαίου της απόφασης συμπληρώνονται και εξειδικεύονται οι σχετικές ρυθμίσεις της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006⁵¹. Ειδικότερα θα πρέπει:

- όλοι οι υπάλληλοι να γνωρίζουν το πρόσωπο στο οποίο θα αναφέρουν τις πληροφορίες τους αναφορικά με συναλλαγές που πιστεύουν ή υποψιάζονται ότι στοχεύουν στο ξέπλυμα χρήματος ή στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας,
- να υπάρχει ευκρινής και όσο το δυνατό πιο σύντομη οδός επικοινωνίας μέσω της οποίας διαβιβάζονται οι πληροφορίες για ύποπτες ή/και ασυνήθεις συναλλαγές στο αρμόδιο στέλεχος για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- να κατανέμονται σαφείς ευθύνες και καθήκοντα για διασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης της πολιτικής και των διαδικασιών πρόληψης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την επίτευξη συμμόρφωσης με την απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος,
- να εφαρμόζονται σε επίπεδο ομίλου πολιτικές, διαδικασίες και έλεγχοι για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, και να ενημερώνεται η Τράπεζα της Ελλάδος για τυχόν αποκλίσεις της νομοθεσίας της χώρας υποδοχής⁵², και
- να περιλαμβάνεται στην έκθεση των εξωτερικών ελεγκτών και η αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας λειτουργίας του συστήματος πρόληψης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁵³.

4.5. Παροχή πληροφοριών στην Τράπεζα της Ελλάδος⁵⁴

Στο Κεφάλαιο 9 της απόφασης καθιερώνονται διατάξεις αναφορικά με την υποχρέωση γνωστοποίησης, από τα εποπτευόμενα ιδρύματα στη Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος της Τράπεζας της Ελλάδος, επίσιας έκθεσης, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες⁵⁵:

- ονοματεπώνυμο, θέση και στοιχεία της πράξης διορισμού του αρμόδιου στελέχους για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του αναπληρωτή του,

⁵⁰ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 6, παρ. 6.1-6.4.

⁵¹ ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, Κεφάλαιο ΙΙ, παρ. 14.1-14.3 και Κεφάλαιο V, ενότητα Γ, παρ. 5.8.

⁵² Βλέπε το σχετικό σχόλιο της υποσημείωσης υπ' αριθμ. 21 του παρόντος.

⁵³ ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006, Παράρτημα 3, Κεφάλαιο Ιε.

⁵⁴ Απόφαση ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006, Κεφάλαιο 9.

⁵⁵ Η επίσια έκθεση θα πρέπει να υποβάλλεται εντός του Μαρτίου έκαστου ημερολογιακού έτους.

- αντίγραφο των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας που έχει εγγράφως θεσπίσει για να προλαμβάνει και εμποδίζει τη διενέργεια συναλλαγών που συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και συνοπτικές πληροφορίες για τα σημαντικά μέτρα που λήφθηκαν ή/και διαδικασίες που υιοθετήθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους⁵⁶,
- έλεγχοι που διενεργήθηκαν και τυχόν αδυναμίες που εντοπίστηκαν⁵⁷,
- αριθμός αναφορών ύποπτων ή/και ασυνήθιστων συναλλαγών που υποβλήθηκαν από υπαλλήλους προς το αρμόδιο στέλεχος και αριθμός αναφορών ύποπτων ή/και ασυνήθιστων συναλλαγών που υποβλήθηκαν από το αρμόδιο στέλεχος στην Εθνική Αρχή,
- εκπαιδευτικά σεμινάρια που παρακολούθησε το αρμόδιο στέλεχος και το περιεχόμενό τους, και
- πληροφορίες αναφορικά με την εκπαίδευση/επιμόρφωση που έγινε στο προσωπικό κατά τη διάρκεια του έτους, αναφέροντας τον αριθμό των σεμιναρίων που οργανώθηκαν, τη διάρκειά τους, τον αριθμό και τη θέση των υπαλλήλων που συμμετείχαν.

5. Εκπαίδευση και επιμόρφωση του προσωπικού⁵⁸

Στο κεφάλαιο 7 της απόφασης καθιερώνονται οι υποχρεώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να εκπονούν, παρακολουθούν και παρέχουν εκπαιδευτικά προγράμματα για τους υπαλλήλους τους. Η εκπαίδευση και επιμόρφωση, τόσο σε επίπεδο οργάνων διοικητικής διαχείρισης και υπηρεσιακών μονάδων των πιστωτικών ιδρυμάτων, όσο και σε επίπεδο προσωπικού έχει αποδειχτεί ότι συμβάλλει σημαντικά στην αποτελεσματικότητα του συστήματος αντιμετώπισης του κινδύνου από το ξέπλυμα χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας⁵⁹.

⁵⁶ Με σκοπό τον περιορισμό του διοικητικού κόστους των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, τα σχετικά με τις διαδικασίες και τους κανονισμούς στοιχεία δεν υποβάλλονται στην Τράπεζα της Ελλάδος εκ νέου, παρά μόνον εάν οι μεταβολές είναι σημαντικές και τροποποιούν το σύνολο των ρυθμίσεων.

⁵⁷ Οι πληροφορίες αυτές δεν διαβιβάζονται χωριστά εάν έχουν περιληφθεί στην Ετήσια Έκθεση της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης, κατά τα οριζόμενα στο κεφ. Va, παρ. 2.13.2. και κεφ. VI, παρ. 1.

⁵⁸ Για τη σημασία της επιμόρφωσης και εκπαίδευσης του προσωπικού των Ε.Ι. στη συγκεκριμένη θεματική, βλέπε σχετικό άρθρο του κ. Β. Παναγιωτίδη στο αφιέρωμα του παρόντος Δελτίου ΕΕΤ.

⁵⁹ Χαρακτηριστική εν προκειμένω είναι και η πρόβλεψη της Σύστασης 15 της FATF, καθώς και το άρθρο 35, παρ. 1 της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ.

6. Λοιπές διατάξεις και πίνακες

Στα κεφάλαια 8 και 10 της απόφασης καθιερώνονται, τέλος, διατάξεις αναφορικά με τις υποχρεώσεις των εποπτευόμενων ιδρυμάτων κατά τη διενέργεια ηλεκτρονικών μεταφορών κεφαλαίων και ζητήματα επιβολής κυρώσεων.

Σε σχέση με τις ηλεκτρονικές μεταφορές κεφαλαίων και με την επιφύλαξη της θέσης σε ισχύ του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών»⁶⁰, τα εποπτευόμενα ιδρύματα που λαμβάνουν εντολές για διασυνοριακή ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων, οφείλουν να περιλαμβάνουν στα σχετικά μηνύματα το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και, εφόσον τα προς μεταφορά κεφάλαια προέρχονται από λογαριασμό καταθέσεων που τηρείται στο πιστωτικό ίδρυμα που πραγματοποιεί τη μεταφορά, τον αριθμό λογαριασμού του εντολέα⁶¹.

Σε ό,τι αφορά τις κυρώσεις, ορίζεται ότι σε περίπτωση τυχόν παραβίασης διατάξεων της απόφασης, επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος και του άρθρου 22 του νόμου 2076/1992, όπως ισχύει⁶².

Τέλος, οι επισυναπτόμενοι πίνακες της απόφασης περιλαμβάνουν πληροφορίες οι οποίες αφορούν:

- τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για τους σκοπούς της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006,
- τις χώρες και οργανισμούς που είναι μέλη της FATF, και
- τυπολογία ύποπτων συναλλαγών ξηπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, βασισμένα στην αντίστοιχη τυπολογία της FATF.

⁶⁰ Ακριβώς 35 ημέρες μετά τη δημοσίευση της απόφασης ΕΤΠΘ 231/4/13.10.2006 στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Κανονισμός (ΕΚ) 1781/2006 που ρυθμίζει κατά ομοιόμορφο τρόπο τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών που είναι εγκατεστημένοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τη διενέργεια μιας ηλεκτρονικής μεταφοράς χρημάτων.

⁶¹ Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 7 του νόμου 2331/1995 όπως τροποποιήθηκε από το νόμο 3424/2005. Εν προκειμένω χρήζει ειδικής επισήμανσης το γεγονός πως οι σχετικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1781/2006, ο οποίος εφαρμόζεται από 1.1.2007, διαφοροποιούνται και υπερισχύουν έναντι αυτών του νόμου 2331/1995.

⁶² Νόμος υπ' αριθ. 2076/1992, Ανάλυση και άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες συναφείς διατάξεις, ΦΕΚ Α 130.